

זמנים

סקירה ותמצית של הלכות ווסתות, הלכה למעשה,
כולל לוח מיוחד לרישום תאריכי הפרישה.

מנהג חב"ד

חוברת זו, בשלמותו הכולל גם חוחות לרישום תאריכים
אפשר להשיג דרך המפיץ:

הוצאה לאור "קתת" כפר חב"ד

03 9606018

הרב ירוחם פישל הלוי ג'ייקובס
RabbiJacobs@FamilyPurity.com
www.FamilyPurity.com

וסתות - הסבר המושג

בזמן המחזור החודשי¹, כידוע, נאסרים מן התורה יחסי-אישות. בנוסף לכך נאסר גם מגוון רב של יחסים המקרבים באופן רגשי את בני הזוג², כגון: נגיעה, הושטה, שכיבה במיטה אחת, ישיבה על ספסל אחד וכדומה. יש מהם שאסורים מן התורה ויש האסורים מדרבנן, כמבואר באריכות בספרים העוסקים בנושאים אלו. חובה על כל א' להתעדכן בפרטי דינים אלו.

בהתבסס על הפסוק "והזרתם את בני ישראל מטומאתם" (ויקרא ט"ו ל"א), הנהיגו חכמינו³ ז"ל חיוב פרישה בזמנים שבהם צפוי להגיע המחזור, וזאת כדי למנוע קיום יחסים בזמן הופעתו. זמנים אלו נקבעים אך ורק על פי חז"ל, ואינם נתונים לשיקול דעתנו.

השיטה

רושמים מִיָּדִי חודש את תאריך תחילת וסיום (הפסק טהרה) המחזור. למעשה, רבים מגדולי הפוסקים⁴ מחייבים דווקא רישום בכתב, וכך המנהג היום.

שלושה תאריכים לחשש מחזור

קיימים גורמים שונים, שלדעת חכמי התלמוד, נודעת להם השפעה על זמן תחילת המחזור ומחייבים בחיובי פרישה. אנו בחרנו להתמקד בדיני ה"וסתות שאינם קבועים" ששכיחותם רבה יותר כיום. הילכך נתיחס להלן לשלושת הגורמים, שלדעת חז"ל אמורה האשה לחשוש להם אם וסתה אינו קבוע.

כאשר ישנה סדירות מסוימת בתאריכי הוסתות עשויה התופעה להצביע על "וסת קבוע" - עובדה שנודעת לה משמעות הלכתית מיוחדת. לכן חשוב לדעת שאם מבחינה בסדירות כל שהיא, יש לשאול רב, המתמצא בדינים אלו, כיצד לנהוג. עיין בסוף החוברת - "קביעות ווסת".

פירוט התאריכים

1) מחזור של שלושים יום

אמרו חז"ל⁵ שאצל רוב הנשים עשוי המחזור להופיע בהפרשים של שלושים יום מראייה לראייה. יום זה נקרא **עונה בינונית**⁶. בעונה בינונית פורשים יממה שלמה⁷ - דהיינו לילה והיום שלאחריו.

2) מהלך הירח

הירח משפיע על הופעת המחזור שעשוי להופיע באותו תאריך עברי⁸ בכל חודש המייצג את מהלך הירח (כידוע, החודש העברי נקבע ע"פ מהלך הירח). תאריך זה נקרא **וסת החודש**. בווסת החודש פורשים עונה אחת⁹.

3) הפרשי זמן שווים

וסתה של האשה עשוי להופיע בהפרשי זמן שווים מסוף הראייה האחרונה (הפסק טהרה) לתחילת הראייה הבאה¹⁰. כלומר יש לספור את העונות הנקייות מהפסק טהרה האחרון עד לתחילת הראייה בחודש שאחריו. יש לפרוש כעבור אותו מספר עונות בחודש הבא. הפרש עונות אלו נקרא **וסת הפלגה**. בווסת הפלגה פורשים עונה אחת¹¹.

* עונה פירושה חצי יממה:

עונת לילה = משקיעת החמה עד להנץ החמה.
עונת היום = מהנץ החמה עד לשקיעת החמה¹².

מהות הפרישה

בנוסף לאיסור קיום יחסי-אישות בתאריכים הנ"ל צריך להמנע גם¹³:

- מחיבוק ונישוק
- מגע של חיבה
- ושינה במיטה אחת

שאר ההרחקות הנוהגות בנידה, כגון: הושטה, אכילה מכלי אחד ושתיית שירי כוס אינן חלות בימים אלו כל זמן שלא ראתה¹⁴.

בדיקה

זמן

בימים הנ"ל חייבת האשה לערוך בדיקה פנימית לראות אם המחזור אמנם החל.

זמן הבדיקה הוא החל מהשעה שהחל המחזור האחרון (שבעקבותיו היא חוששת כעת) והלאה - עד סוף העונה¹⁵. למשל: אם המחזור האחרון החל בשעה 10:00 - זמן הבדיקה יהי' אף הוא משעה 10:00 עד לפני השקיעה. ואם המחזור האחרון החל בשעה 22:00 - זמן הבדיקה יהי' אף הוא משעה 22:00 עד נץ החמה¹⁶.

ביצוע ותוצאות

יש לסובב סביב האצבע בד לבן ונקי ולהכניסו בעומק המירבי באותו מקום ולבדוק היטב בכל הקיפולים והסדקים שבאותו מקום. לאחר מכן לבדוק האם אין סימני דם על הבד¹⁷.

אם מוצאת דם חלים מיד כל איסורי נידה על בני הזוג. אין חשיבות לכמות הדם, אפילו טיפה כל שהיא - אוסרת.

אם אינה מוצאת דם, כעבור העונה של **וסת החודש** או **וסת הפלגה**, שאינם קבועים, או כעבור היממה השלמה של **עונה בינונית** מותרים יחסים מלאים. אחרי יממה שלימה של עונה בינונית על האשה לומר בפירוש לבעלה שהיא בדקה את עצמה ונמצאה טהורה.

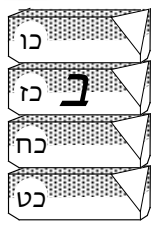
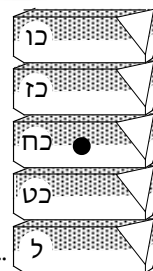
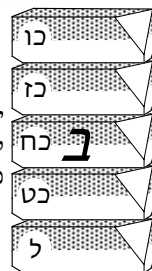
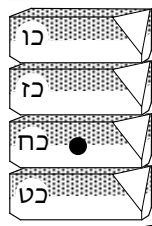
ובמקרה שלא בדקה?

בדיעבד, אם עברה העונה של **וסת החודש** או של **וסת הפלגה**, שאינם קבועים, ולא ראתה סימנים של דם הרי היא מותרת¹⁸.

מה שאין כן **בעונה בינונית** אפילו עברה יממה שלמה ולא ראתה דם, עדיין אסורים כל יחסים עד שתבדוק ותימצא טהורה¹⁹.

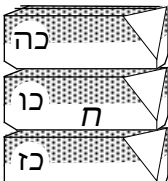
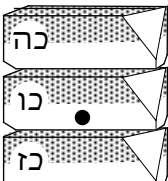
יש לציין שחשובי הווסתות האמורים הם מראיית דם-המחזור או מבדיקה פנימית²⁰ שנמצא בה דם, אבל לא ממצאת כתמים²¹ על בגדיה וכיוצא בזה.

עונה בינונית

<p>חשון</p> 	<p>תשרי</p> 	<p>תשרי</p> 	<p>אלול</p>
<p>...ואילו בחודש שיש בו ל יום תחול העונה בינונית ביממה הקודמת</p>	<p>יש לחשוש ליממה שלימה כעבור שלושים יום</p>		<p>תחילת ראייה (בין ביום בין בלילה)</p> <p>אין צורך לספור</p>
<p>בחודש שיש בו כט יום תחול העונה בינונית באותו התאריך העברי בחודש הבא...</p>			

אפשרות נוספת למציאת עונה בינונית (יום ה-30): ספירת ארבעה שבועות מיום הראייה והוספת יום בשבוע. למשל: ראתה ביום א בחודש הנוכחי - תחל עונה בינונית ביום ב בשבוע כעבור ארבעה שבועות.

וסת החודש

<p>אייר</p> 	<p>ניסן</p>
<p>יש לחשוש לאותו חלק היממה באותו תאריך עברי בחודש הבא</p>	<p>תחילת ראייה</p>

וסת הפלגה

אייר

א	1
ב	2
ג	3
ד	4
ה	5
ו	6
ז	7
ח	8
ט	9
י	10
יא	11
יב	12
יג	13
יד	14
טו	15
טז	16
יז	17
יח	18
יט	19
כ	20
כא	21
כב	22
כג	23
כה	24
כו	25
כז	26
כח	27
כט	28

ושוב לספור אחרי
הפסק הטהרה אותו
מספר החצאי
יממות (עונות) ...

...ולחשוש לחצי
היממה כווסת
הפלגה.

41

ניסן

א	1
ב	2
ג	3
ד	4
ה	5
ו	6
ז	7
ח	8
ט	9
י	10
יא	11
יב	12
יג	13
יד	14
טו	15
טז	16
יז	17
יח	18
יט	19
כ	20
כא	21
כב	22
כג	23
כד	24
כה	25
כו	26
כז	27
כח	28
כט	29
ל	30

יש לספור את חצאי היממות
(עונות) מסוף ראייה קודמת
(הפסק טהרה) עד....

...לתחילת הראייה
בחודש הנוכחי...

41

כללים נוספים בחישוב וסתות

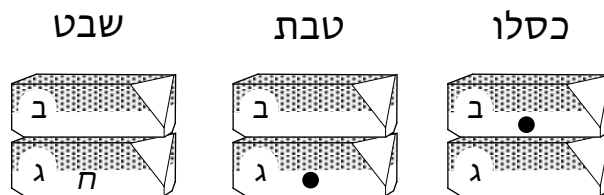
להלן מדובר ביום החודש ווסת הפלגה שאינם קבועים.

עונה בינונית

ראתה ועדיין לא הגיעה העונה הבינונית ושוב ראתה, מתחילה ספירה חדשה מראייה זו²². למשל, רשמה ב בטבת כעונה בינונית (כתוצאה מראייה ב בכסלו), ושוב ראתה ב-כ כסלו. במקרה זה מתחילה ספירה מחדש מ-כ בכסלו ותרשום כ בטבת כעונה בינונית (כאשר חודש כסלו חסר).

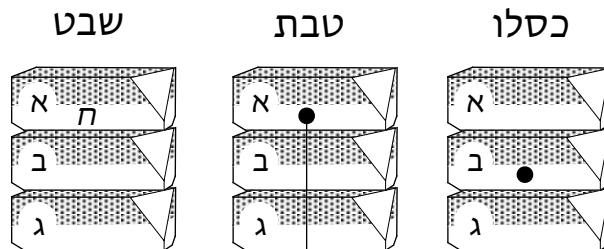
וסת החודש

- עברה העונה של וסת החודש ולא ראתה דם אינה חוששת יותר לעונה זו²³.

למשל, ראתה ב-ב כסלו ובטבת לא ראתה עד ג, כלומר עברה את יום ב בנקיון, אזי בחודש שבט אינה חוששת ל-ב אלא ל-ג.

- כאשר עונת וסת החודש נמצאת בתוך ימי הראייה, אזי בחודש שאחריו אין חוששין לעונה זו²⁴.

למשל, ראתה ב-ב בכסלו ובטבת ראתה ב-א, כלומר ב נמצא בתוך ימי הראייה, אזי חוששים בחודש שבט ל-א (ולא ל-ב).

- ראתה פעמים באותו חודש, אזי בחודש הבא חוששת פעמים. למשל, ראתה ב-ב וב-י"ט כסלו, אזי חוששת ל-ב ול-י"ט טבת²⁵.

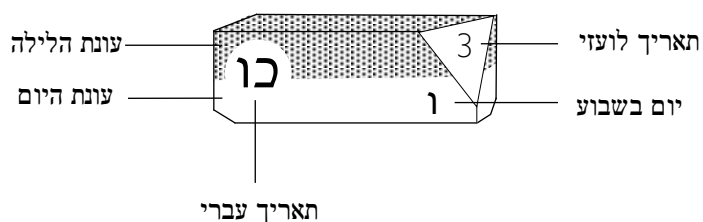
ווסת הפלגה

- הפלגה גדולה מבטלת קצרה. לדוגמא: רשמה הפלגה של 42 עונות ולא ראתה עד עונה ה-44. אזי, כשיתאפשר מבחינה הלכתית ופרקטית, מפסיקה בטהרה וחוששת לעונה ה-44 (ולא לעונה ה-42).

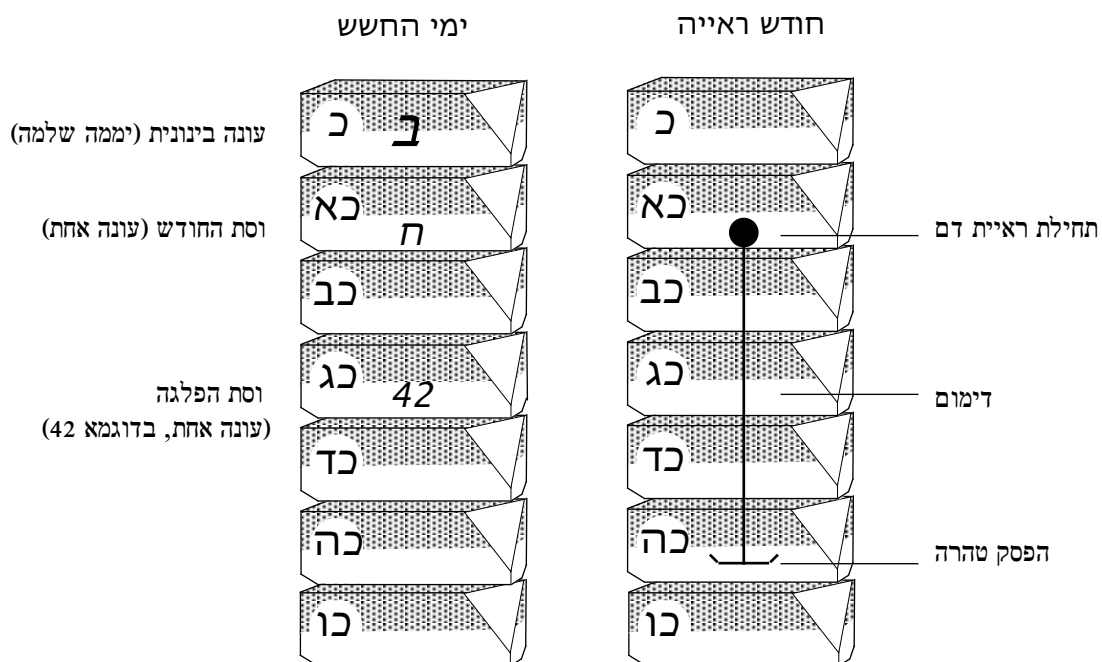
- הפלגה קצרה אינה מבטלת גדולה. לדוגמא: רשמה הפלגה של 39 עונות ובטרם הגיע עונה זו ראתה בעונה ה-34. אזי כשיתאפשר, תבצע הפסק טהרה, ותחשוב לעונה ה-34 ואם לא תגיע הווסת תחשוב גם לעונה ה-39.

* הצגנו את האפשרויות השכיחות. מומלץ להתייעץ עם אדם הבקי בדינים אלו שכן יתכנו אפשרויות נוספות.

מלבן: מרכיב של יום אחד בלוח השנה.
 מבנה זה מכיל את המידע הדרוש כדי לנהל רישום של ימי הראייה והחשש.

הצעה לסימון הנתונים

קביעות וסת

ישנה אפשרות, הלכתית, שאשה תקבע וסתה על ידי חזרה שלש פעמים רצופות כפי שיבואר לקמן. בקביעות זו קיימות מספר השלכות הלכתיות. לדוגמא, מיד כשקובעת חוששת רק לאותו וסת, ולא לווסתות אחרות שאינן קבועות ולא לעונה בינונית. אם קבעה וסת ושינתה חוששת לזה ולזה.

קביעות וסת אינה שכיחה במציאות כל כך בגלל ההגדרה ההלכתית המדויקת הנדרשת כדי לקובעה. וכן מאחר שאין האשה קובעת וסת כל עשרים וארבעה חודשים אחרי לידה וכן בזמן הריונה מהחודש השלישי²⁶.

להלן דוגמאות של וסתות קבועות. כאשר קיימת סדירות כל שהיא שחוזרת שלש פעמים רצופות, בין אלו כדלקמן ובין אחרים, יש לפנות לרב מורה הוראה לקבל עידכון בקשר להשלכות ההלכתיות.

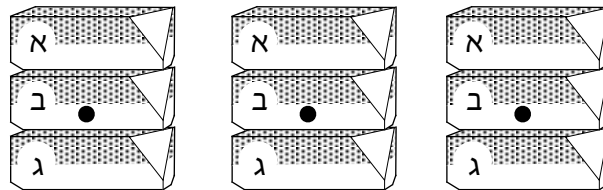
וסת הפלגה

נקבע כשמספר העונות בין הפסק טהרה לראייה הבאה אחריה זהה שלש פעמים רצופות. למשל, אחרי הפסק טהרה ראתה כעבור ארבעים ושלוש עונות, ושוב אחרי הפסק הטהרה ראתה כעבור ארבעים ושלוש עונות וכן פעם נוספת²⁷.

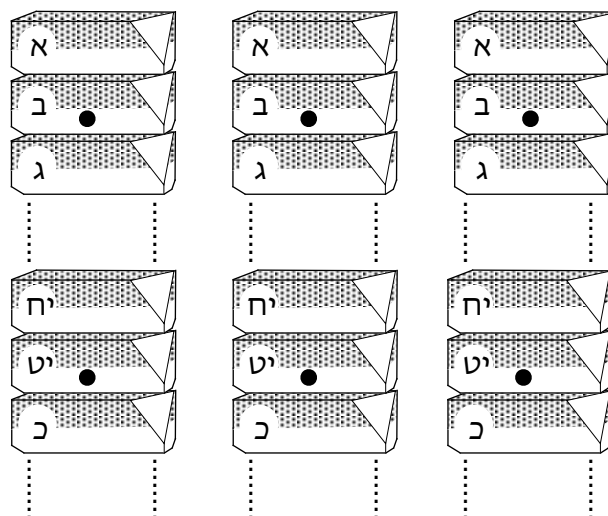
יש לחשוש גם לווסת הפלגה קבוע כשמספר הימים בין ראייה אחת לזו הבאה אחריה, זהה שלש פעמים רצופות ושלוש הראייות האחרונות חלו באותה עונה. למשל, ראתה, ואחרי עשרים וארבעה ימים ראתה בעונת ביום, ואחרי עשרים וארבעה ימים שוב ראתה בעונת היום וכן פעם נוספת, הרי זו חוששת לווסת הפלגה קבוע²⁸.

וסת החודש

נקבע כשהחזור החל שלש פעמים באותו תאריך עברי ובאותה עונה.

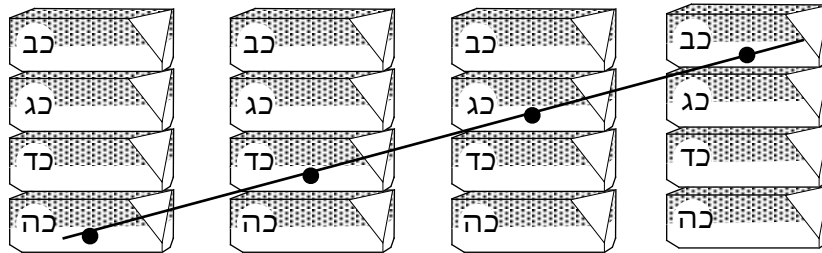

ישנה אפשרות הלכתית, שאינה שכיחה כל כך, לקבוע שני וסתות החודש באותו זמן. למשל ראתה בב' ובי"ט באותו חודש וכן בשני החודשים הבאים²⁹. והוא הדין שחוששת גם לפני שנקבעה וסתה.

וסת לדילוגין

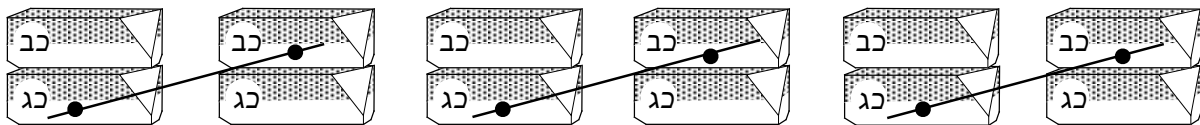
נקבע כשהמחזור מופיע בסדירות קבועה של ימים מתקדמים (או להיפך), ובאותה עונה³⁰. למשל:

כולל וריאציות סדירות אחרות למשל קדימה של יומיים, איחור של יום או יומיים וכדומה. יש אומרים שנקבע אחרי שלש ראייות ראשונות³¹. בכל מקרה כדאי להתייעץ עם רב מורה הוראה.

וסת לדילוג חלילה

נקבע על ידי שתיים או יותר ראייות סדירות או יותר שחוזרות על עצמן שלש פעמים³². למשל:

וסת לימי השבוע

נקבע על ידי ראיית שלש פעמים באותו יום בשבוע כשהפרשי הזמן בין הראייה הראשונה לשנייה זהים להפרשי הזמן שבין הראייה השנייה לשלישית. למשל, ראתה ביום שני בעונת היום וכעבור ארבעה שבועות ראתה ביום שני בעונת היום וכעבור ארבעה שבועות ראתה שוב ביום שני בעונת היום³³.

במסגרת זו לא התייחסנו לתופעות הנקראות **וסת הגוף** שאינן שכיחות כל כך היום. מכל מקום אם שמה לב לקשר בין התחלת הווסת לתופעה גופנית כמו פיהוק יתר, חום, כאב חד במיוחד שאינו שכיח אחרי פעם אחת יש חשש לווסת לא קבוע ואילו אחרי שלש פעמים יש חשש לקבוע³⁴. ויש להתייעץ עם רב מורה הוראה.

יש לציין שווסת נקבע גם על ידי בדיקה פנימית בעד הבדיקה.

מקורות

1	עד שתטבול כדין. והוא הדין בכל מצב שנאסרת כגון, טומאה עקב ראיית כתם, בדיקה פנימית שיצא טמאה, טומאת לידה וכדומה.
2	כמבואר באריכות ביורה דעה סימן קצ"ה.
3	שבועות יח:ב. "וקרא אסמכתא בעלמא", שוע"ר קפ"ד ס"ק ה.
4	מסגרת השולחן סימן קנ"ה סעיף קל"ב ועוד.
5	עיין רש"י על המשנה נדה י"א.
6	מחבר קפ"ט א, עיין שוע"ר ס"ק א.
7	שוע"ר קפ"ט א.
8	קפ"ט ב, שוע"ר ס"ק ה.
9	מחבר קפ"ד ב, שוע"ר שם ס"ק ה.
10	מחבר קפ"ט ב, שוע"ר קפ"ד ס"ק ב, קפ"ו ס"ק ח, קפ"ז מ"א, קפ"ט ג.
11	מחבר קפ"ד ב ושוע"ר ס"ק ה.
12	שוע"ר קפ"ד ז, ח, ט, יא ו-יב.
13	מחבר קפ"ד ב, עיין שוע"ר ס"ק ו לחילוקי חומרות בכל הנ"ל ובטקסט לא חילקנו.
14	"*ולפי שהתירה התורה יחוד הנדה ראו חכמים לגזור ולהחמיר בה תוספות פרישות וזהירות בכמה דברים..." צמח צדק פסקי דינים קצ"ה א.
15	שוע"ר קפ"ט ס"ק ד.
16	שוע"ר קפ"ט ס"ק ד, קיצור דיני טהרה סימן ט ס"ק ו.
17	פוסקים.
18	מחבר קפ"ט ד.
19	מחבר קפ"ד ט וקפ"ט ד.
20	מחבר ק"צ נ"ד.
21	מחבר ק"צ נ"ד.
22	סדרי טהרה קפ"ט יג ועוד.
23	מחבר קפ"ט ד, עיין שוע"ר ס"ק יב.
24	עיין מחשבת הטהרה לאריכות ההוכחות. בקיצור דיני טהרה חולקים.
25	שוע"ר קפ"ט מ"ד.
26	מחבר קפ"ד ז, קפ"ט סעיף ל"ג.
27	מחבר קפ"ט ב ע"פ שיטת שוע"ר.
28	מחבר קפ"ט ב ע"פ הפוסקים כשיטת תחלת ראייה לתחלת.
29	מחבר קפ"ט ל"ב, בדי השולחן קפ"ט של"א.
30	מחבר קפ"ט ו.
31	כדעת ה-י"א שם.
32	מחבר קפ"ט ח, עיין שוע"ר שם.
33	מחבר קפ"ט ו.
34	עיין קפ"ט מסעיף י"ז עד סוף הסימן.